Bilgibilimsel ?nançlar Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bilgibilimsel ?nançlar Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17666

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bilgibilimsel ?nançlar Ölçe?i (Epistemic Beliefs Inventory), bireylerin bilginin do?as?na, edinilme sürecine ve ö?renme yetene?ine dair sahip olduklar? temel inançlar? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? psikometrik bir uyarlama arac?d?r. Ölçe?in Türkçe adaptasyon ve psikometrik özellikleri S. Velipa?ao?lu taraf?ndan 2011 y?l?nda haz?rlanan yüksek lisans tezi kapsam?nda incelenmi?tir. Bu çal??ma, ölçe?in Türk kültürüne ve diline uygunlu?unu, geçerlili?ini ve güvenilirli?ini saptamay? hedeflemi?tir.

Ölçek, bilginin kesinli?i, bilginin yap?s?, ö?renme sürecinin do?as? ve otoriteye güven gibi kritik bilgibilimsel inançlar boyutlar?n? kapsamaktad?r. Yap?lan analizler, ölçe?in kabul edilebilir düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu ve teorik yap?y? destekleyen faktörler sergiledi?ini göstermi?tir. Derecelendirme, 5'li Likert tipi bir format üzerinden gerçekle?tirilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Bilgibilimsel ?nançlar, Epistemoloji, Ölçek Uyarlama, Güvenirlik, Cronbach Alpha, Faktör Analizi, Psikometri, Bili?sel ?nançlar.

Yazarlar

S. Velipa?ao?lu (Uyarlayan)

Amaç

Bilgibilimsel ?nançlar Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin epistemolojik inanç sistemlerini ampirik olarak ölçmektir. Bu inançlar, bireylerin bilgi kaynaklar?n? nas?l de?erlendirdiklerini, bilginin mutlak m? yoksa de?i?ken mi oldu?unu dü?ündüklerini ve ö?renme yeteneklerinin sabit mi yoksa geli?tirilebilir mi oldu?unu alg?lay?? biçimlerini ortaya koyar. Bu inançlar, özellikle e?itim psikolojisi ve pedagojik yakla??mlar aç?s?ndan büyük önem ta??maktad?r.

Ölçe?in Türkçe adaptasyonu, ilgili inanç boyutlar?n?n Türk kültürü ve e?itim sistemi ba?lam?nda geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçülmesini sa?lam??t?r. Bu, e?itim ara?t?rmac?lar?na ö?rencilerin ö?renme stratejileri ve akademik motivasyonlar? ile epistemolojik inançlar aras?ndaki ili?kileri inceleme imkan? sunmaktad?r.

Yap?

Ölçek, bireylerin bilgiye dair temel felsefi varsay?mlar?n? temsil eden çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir. Bu yap?, bilginin do?as? ve bilme süreci hakk?ndaki inançlar? kapsar. Türkçe

ARABPSYCHOLOGY.COM

uyarlama çal??mas?nda tan?mlanan ve kaynak metinde belirtilen be? temel boyut (faktör) bulunmaktad?r:

Bilginin Kesinli?i (4 madde): Bilginin mutlak, de?i?mez ve kesin oldu?una dair inanç düzeyini de?erlendirir. Yüksek puan, bilginin göreceli olmad??? inanc?n? yans?t?r.
Ö?renme Süreci/Ba?ar?s? (4 madde): Ö?renmedeki ba?ar?n?n büyük ölçüde do?u?tan gelen zekâ veya sabit yetene?e ba?l? oldu?u inanc?n? ölçer.
Bilginin Yap?s? (5 madde): Bilginin basit, ayr?k parçalardan m? yoksa karma??k, entegre sistemlerden mi olu?tu?u inanc?n? sorgular.
Do?u?tan/Sabit Yetenek (2 madde): Bireyin kendi zekâ düzeyini veya ö?renme kapasitesini de?i?tiremeyece?i yönündeki kat? inançlar? belirler.
Otorite/Uzman Bilgisi (4 madde): Bilginin kayna?? olarak uzmanlar?n veya otorite figürlerinin söylediklerinin sorgulanamaz oldu?u inanc?n? de?erlendirir.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe sürümünün geçerlik çal??malar?, dilsel ve yap?sal tutarl?l???n sa?lanmas?na odaklanm??t?r. Geçerlik incelemeleri a?a??daki yöntemlerle gerçekle?tirilmi?tir:

Dil Geçerlili?i: Ölçe?in çeviri sonras? Türkçe ifadelerinin anlam ve ba?lam aç?s?ndan orijinaliyle e?de?er olup olmad??? uzman görü?leri al?narak test edilmi?tir. Uzmanlar, maddelerin anla??l?r, aç?k ve ya?ayan Türkçeye uygun oldu?unu teyit etmi?tir.
Kapsam Geçerlili?i: Ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? teorik yap?n?n tüm yönlerini yeterince temsil edip etmedi?i, ilgili literatür bilgisine sahip uzmanlar?n görü?leri do?rultusunda de?erlendirilmi?tir.
Yap? Geçerlili?i: Ölçe?in teorik olarak öngörülen boyutlar?n? ampirik olarak destekleyip desteklemedi?ini belirlemek amac?yla tan?mlay?c? faktör analizi kullan?lm??t?r.

Güvenirlik

Bilgibilimsel ?nançlar Ölçe?i'nin güvenilirlik analizi, iç tutarl?l?k esas?na göre yürütülmü?tür. Bu amaçla **Cronbach Alpha** katsay?s? ve madde-toplam puan korelasyonlar? hesaplanm??t?r.

Yap?lan istatistiksel çözümlemeler sonucunda, ölçe?in genel iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alpha) de?eri 0,757 olarak saptanm??t?r. Standardize edilmi? madde alpha de?eri ise 0,760 bulunmu?tur. Bu de?erler, psikometrik literatürde kabul edilebilir düzeyin üzerinde olup, ölçe?in maddelerinin birbiriyle tutarl? oldu?unu ve güvenilir bir ölçüm sa?lad???n? göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap? geçerlili?ini incelemek amac?yla tan?mlay?c? faktör analizi uygulanm??t?r. Bu analiz, ölçek maddelerinin hangi alt boyutlar alt?nda grupland???n? belirlemi?tir. Analiz sonuçlar?,

ARABPSYCHOLOGY.COM

ölçe?in teorik olarak öngörülen çok boyutlu yap?s?n? destekler nitelikte olup, Bilginin Kesinli?i, Ö?renme Süreci/Ba?ar?s?, Bilginin Yap?s?, Do?u?tan/Sabit Yetenek ve Otorite/Uzman Bilgisi olmak üzere be? faktörlü yap?y? ortaya koymu?tur.

Araç

Test Tipi: Uyarlama

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Language Available: Türkçe (Türk Adaptasyonu)

Population Group: Ö?renciler

Age Group: Genç Yeti?kinler (Yüksek lisans tez örneklemi ba?lam?nda)

Population Details: Dokuz Eylül Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü ö?rencileri üzerinde çal???lm??t?r.

Test Methodology: 5'li Likert derecelendirme sistemi kullan?lm??t?r. Derecelendirme aral??? 1 (kesinlikle kat?lm?yorum) ile 5 (kesinlikle kat?l?yorum) aras?nda de?i?mektedir.

Anahtar Kelimeler

Epistemik ?nançlar, Bili?sel Yap?, Psikolojik Test, Faktör Yap?s?, Likert Ölçe?i, Geçerlik Çal??mas?, E?itim Psikolojisi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: Bilgi mevcut de?ildir.

Correspondence Address: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çal??mas? 2011 y?l?nda tamamlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için orijinal geli?tiricilerin telif haklar? ve izin prosedürleri geçerlidir. Akademik tez çal??mas? oldu?u için ticari kullan?m detaylar? bu kaynakta belirtilmemi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Velipa?ao?lu, S. (2011). *Epistemic beliefs ?nventory (Bilgibilimsel ?nançlar Ölçe?i) Türkçe sürümünün geçerlilik ve güvenilirlik çal??mas?* (Yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, ?zmir.

Bu yüksek lisans tezine ait detayl? bilgilere YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi bu adresten indirilebilir: bilgibilimsel-inanclar-olcegi-toad.pdf

Bilgibilimsel ?nançlar Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir.

Bilginin kesinli?i(4 m): Benim inand???m ahlaki kurallar herkes için geçerlidir.

Ö?renme süreci/ba?ar?s?(4 m): Okulda ne kadar iyi oldu?un ne kadar zeki oldu?una ba?l?d?r.

Bilginin yap?s?(5 m): Genellikle en iyi fikirler en basit olanlard?r.

Do?u?tan/sabit yetenek(2 m): ?nsanlar?n zekâ düzeyleri konusunda yapabilecekleri pek bir ?ey yoktur.

Otorite/uzman bilgisi(4 m): ?nsanlar her zaman yasalara uymal?d?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM